

Socrates op de fiets. Een filosofische Tour de France
Guillaume Martin
Balans, 208 blz., € 19,99

★☆☆☆☆

Tanny Dobbelaar 25 maart 2020, 18:44

De auteur

Guillaume Martin (Parijs, 1993) is een Frans wielrenner die een master filosofie behaalde aan de universiteit van Paris-Nanterre. Eerder schreef hij een toneelstuk over Plato dat in 2019 in Avignon werd opgevoerd, toen Martin de Tour de France reed.

Het boek

Een peloton van Griekse filosofen, onder wie Socrates, Aristoteles en Plato, bereidt zich voor op de Tour de France. Daar zullen ze strijden tegen ploegen uit andere landen. De Franse is gevuld met Pascal, Bergson en Sartre. In de Nederlandse ploeg valt Spinoza op.

Socrates op de fiets volgt de voorbereidingen van de diverse ploegen: hun trainingen, persconferenties en beraadslagingen over de uiteindelijke samenstelling van de ploeg. Zo zet de Duitse ploegleider Albert Einstein zijn wielrenner Heidegger uit de ploeg omdat de laatste eist dat alleen Arische Duitsers meedoen. Waar de Griekse ploeg uitsluitend filosofen, 'wielosofen', bevat, kent de Duitse ploeg een sterke taakverdeling. Hier waren de beroepswielrenners aangevuld met omgeschoolde filosofen, zoals Heidegger, Marx en Freud. Het zal duidelijk zijn, dit filosofieboek verbeeldt een Tour de France vol filosofen. Na de voorbereiding volgt de Tour zelf, beschreven in verschillende genres: dialogen tussen sportverslaggevers, korte reflecties op lichamelijke, competitie en lijden, mailberichten en journalistieke verslagen van deze moeder aller races.

Uiteindelijk wint Spinoza de gele trui. Marx krijgt de prijs voor de meest strijdlustige renner.

De intelligentie van het lichaam

Waarom heeft Martin dit boek geschreven? Omdat hij wil strijden tegen de opvatting dat intelligentie en topsport elkaar uitsluiten. Sterker nog, hij wil aantonen dat het lichaam zelf intelligentie bezit.

Martin wil voorts laten zien dat de Tour uit zoveel meer bestaat dan de dagelijkse etappes die kijkers in de zomer op televisie zien. De verveling op de hometrainer, massages, bijgeloof, de stereotype rolverdelingen tussen pers en renners.

Vreemd genoeg houdt hij de commerciële kant van de Tour vrijwel uit het zicht, en ook het woord doping komt slechts één keer in het boek voor, tussen haakjes.

Tot slot brengt Martin zijn eigen bijdrage aan de filosofie onder de aandacht. In zijn masterscriptie presenteert hij Nietzsche als een sportfilosoof die past bij het individualisme van topsporters.

Nietzsches idee dat elk leven wordt voortgestuwd door 'wil tot macht' moeten we ook niet begrijpen als een allesvernietigende wil, maar "als een drang naar zelfbevestiging en de onweerstaanbare - ambitie om te groeien".

Opvallend citaat

"De plaats van het lichaam in de hedendaagse samenleving vind ik erg ambivalent: er wordt een hele cultus om het lichaam gebouwd zonder die cultus in zijn essentie te omarmen, want de materie moet

het in onze maatschappij nog steeds afleggen tegen de geest. Op dat punt lijkt me de filosofie van Nietzsche een stuk gezonder, want die verkondigt compromisloos het primaat van de geest.”

Redenen om dit boek niet te lezen

Het moet heel vervelend zijn om als topsporter voor dom versleten te worden. Miskenning van je intelligentie mag echter geen reden zijn voor een boek als dit. Socrates op de fiets is gebaseerd op een aantal misvattingen waarvan ik er drie zal noemen. Ten eerste: Een centraal onderwerp ontbreekt. Socrates op de fiets is een vuilnisbak vol losjes met elkaar in verband gebrachte aspecten van zowel wielrennen als filosofie. Van beide steek je daardoor weinig op.

Ten tweede: het boek presenteert filosofie als een fusie van fictieve karakters en ideeën uit een zeer selecte, ahistorische Europese canon. Dat levert uit de duim gezogen fragmenten op, zoals een fanmail van Plotinus aan ploegleider Plato met de hashtag #symboolvandetransitietussendeantiekeendejoodschristelijkewereld. Elke uitleg ontbreekt, waardoor je als leek niets over die zogenaamde transitie leert. Ten derde: sport en filosofie kun je uitstekend met elkaar in verband brengen door te rade te gaan bij filosofen als Maurice Merleau-Ponty, Daniel Dennett of Shaun Gallagher met zijn 'How the Body Shapes the Mind'. Hun ideeën komen in dit boek niet voor. Al deze omissies maken Socrates op de fiets flinterdun.

Redenen om dit boek wel te lezen

Echte fans van Guillaume Martin willen vast alles van hem lezen.